

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny -- hal.
Na pol roka --- 2 " -- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielať predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Naše chyby.

II.

Že ľud náš je tak ľahostajný oproti pohybom ku jeho duševnej i hmotnej obrane namiereným, to dá sa vysvetliť z jeho terajšieho polozenia. Je ľud nedôverčivý, lebo v tisíceroch pádoch oklamali ho hnusno kadeakí kabátoši; je chudobný a mnohými poplatky obťažovaný, a preto trasie sa nad tým grošom ťažko zarobeným.

Však predsa vyznať musíme, že v premnohých pádoch ľahostajnosť a úzkobnosť ľudu oproti tým obranným pohybom nedá sa viac vysvetliť ani nedôverou, ani chudobou, ba je tá ľahostajnosť jeho skutočne hriješna, samovraždelná. Veď vieme, že zpomedi klamajúcich ho kabátošov stoja na prvom rade židia. Každý vie, že žid krémár-kupec-úžerník dedinský iba z mozolov chudoby bohatne; a predsa žid je ľudu prvým radcom, hlavným priateľom ešte aj v pádoch takých, keď voľfaktorý ľudomil bez šetrenia času, stavu a vrecka hľadá bezzistne odpomáhať biedam všestranným ľudu. Áno, Bohužiaľ tak sa stáva, že na jednej strane trápi sa ľudomil, shromažďuje klamanú od žida svojet, i patrným spôsobom dokazuje to dobro, ktoré pre ľud so spoločnej činnosti vpláva, na druhej strane ale vidíš posmeškára žida, jako v kruhu zaslepených kresťanov zkúma tamtie pohyby, ako teší sa, že našiel zradcov, ktorí za pohár čertovice vyrazia každé slovo kazateľa, učiteľa, lebo už bársktorého kriesiteľa ľudu. Ty môžeš prosieť, bedákať, môžeš očividome pre spoločné dobro vytroviť sa, nuž ľudu sa to ľubi, snáď ťa aj pochváli, ale aby so svojej strany obetoval čo len nepatrnú prácu bezplatne, to ide už ťažko, to iba židovi urobí.

Sú toto chyby nie všeobecné, ba úfam si, že ony musejú konečne vyhynúť; ale isté je, že tieto chyby zahnyali mnohých rodoľubov z poľa namáhavej, avšak nezdarnej činnosti za ľud. Isté je, že týmto chybám nútno pripisovať neúspechy mnohých spolkov triedlivosti, kat, kruhov, úverných a potravných spolkov. Kto neveríš, id sa zpýtať o príčinách, prečo toľkým spolkom triedlivosti, toľkým kruhom katolíckym, toľkým spolkom úverným a potravným židia tak ľahko krky vykrútili, a všade vám dajú za odpoveď: «nebolo možno s tým ľuďom, ešte je nevzdelaný, nepripravený; židovskú lásku nezná opustiť a pánov sa bojí — ani si nežiada, ani neočakáva polepšenia a čoby sa aj rozkíval trochu, trvá to len za krátky čas, on ufahuje sa hneď ku starým kolajniciam».

Opakujem, že takéto ponosy nemôžu sa za všeobecné považovať, ale že jesto mnoho pravdy v nich, to dá sa dokázať mnohými výjavmi spoločenského života ľudu. Rozpamätajme sa n. pr. na prvé pohyby strany ľudovej, na tú oduševnenosť a zmužilosť ľudu, na ten podivuhodný zápal s jakým všetek náš ľud oddal sa strane svojej a chvátal úžitocné spisy, aj nášho Kresťana; jakou osvedčenosťou hrnul sa na shromaždenia, aby verejne a slávnostne vydal svedectvo svojho nezlomného kresťanského smýšľania! No chvála buď Bohu, naši ľudáci sa ani najmenej nepremenili, ale tie spomenuté radostné výjavy akoby tratily na svojej oduševnenosti. A tomuto nič iné nenie príčinou, iba to jedno jediné, že vtedy vodcovia s napnutím všetkých síl zatriasali kresťanským duchom ľudu, dnes ale už žijete v dobe pokročilosti, kde zbytočné by bolo s vami ako s maloletými ešte ľudákmi nakládať. Boli vtedy vodcovia vaši všade a vždy s vami, dávali vám

spisy a Krestana zdarma; na vlastné trovy chodili v záujme strany ľudovej; vence, zástavy, hudby atď. platili zo svojho, len aby ľud náležite poučil a presvedčil sa o zkazonosnom duchu liberalizmu a o blahodarnom smere novom ľudákov. A ľud sa i presvedčil, poučil o všetkom; áno, dnes je si každý na čistom so šlachetnými sňahami strany ľudovej, povedomý je toho, že mnohé premeny v politike v prospech ľudu uvedené jedine len ľudákom možno ďakovať. A predsa tá oduševnenosť ľudu ostáva neschopná — prečo? Len preto, lebo nechcete mnohí na vlastných nohách chodiť: akonáhle ponechal by vás ustály vodca, aby ste aj samostatne postavili sa na nohy, cítite sa už neschopní ako dieťa, ktoré so stojáka vyložili.

Táto slabosť drahí rodáci musí prestať; to nenie ľudák, ktorého treba je vždy núkať, to nenie dôstojné na muža, aby len vtedy bol smelým keď mu za päťami stojí kapitán. Veď ide vám tu skutočne o život; a neprerazíte-li ako ľudáci čo možno na celej čiare, urobia európejskí židia a naši pod vodcovstvom Bánffyho kresťanstvu v Uhrách koniec, a založia novú republiku židovskú pod menom Maďarország. Všetko ukazuje na to, že Bánffy sprisahal sa so židmi celého sveta. Už v roku 96-tom mohli židia robiť pri voľbách čo len chceli, už vtedy dali na voľby asi 3 milióny, ak viac nie. Teraz ale vydal Bánffy dvoje noviny — isteže za peniaze židovské — a v tých novinách tak strašne zastáva židov v mene vlastenectva, tak napáda všetko, čo nekori sa židom, že bez otázky musíme v tom vidieť boj na život a na smrť za utvorenie židovskej republiky v Uhrách. Rus vytlačá židov z krajiny; Francúz nenávidí židov pre vlastizradcu Dreyfussa; Rakúsi tiež mohútne zakročili proti nim; najnovšie z Rumúnska vyvandrúvajú tisíce židov: tu je teda svrchovaný čas, aby si židia zabezpečili isté, stále prístrešie, a také im chce vydobíť Bánffy na zboreninách kresťanstva v Uhorsku. Kto chce sa o tejto veci presvedčiť, nech číta (kto zná reč) maďarský časopis Bánffyho «Magyar Szó», alebo nemecký jeho «Abendblatt».

Nastáva drahí rodáci boj kresťanov a pohánov i židov o vlasť túto. Nepriatelia naši už vystřčili zástavu pohanstva: pod ňou stoja Bánffy, ako hlavný veliteľ a jeho husári: niektorí nadžupani a polovica asi liberálnych ablegátov; ďalej

všetci židia, potom odrodilci naši a čiastka zaslepených kalvínov. Vláda, čo by aj nebola žido-liberálna — prinútená je ustupovať týmto pohansko-židovským čriedam a vypúšťať pomaly hegemóniu (nadvládu) maďarského kresťanského kmenu z ruky a odovzdávať ju pohanským a židovským Maďarom. Jedine my, ľudáci môžeme a musíme zadať smrteľný úder tým židovsko-pohanským, bánffyckým vlastizradným úkladom. Jedine len spoločné sily všetkých v Uhrách kresťanov, — či sú oni katolíci, lebo evanjelíci; či Maďari, alebo Nemaďari — budú vstave zachrániť vlasť túto od záhuby zapríčinennej sožidovstveľmi odrodilcami-Maďarmi a židmi. Preto drahí rodáci, majme sa na pozore! Už je doba u dverí, v ktorej aj na vás bude rátano. Áno, aj na vás, akožto vlastní tejto verne oddaných synov budú prinútení sa opierať, keď nastane chvíľa válečná, rozhodujúca nad tým, či kresťanskou má ostať krajina naša, alebo odrodíť sa má na pohansko-židovskú. I preto privolávam: buďte zmužilí, neohrození kresťania a ľudáci a vydobíte si česť, priazeň u kresťanských bratov! — Hovorí sa, že každé dobré veci sú tri, nuž aj ja ešte aj po treťi kráť spomeniem jedno-druhé o tých chybách: bude to však len taký «rádás». Ale preto podajme si priateľské pravice, akoby to nič, a rozlúčme sa ako sa na dobrých bratov svedčí.

Teda zase len: do videnia! *E. Pobjedszký.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Talianského kráľa Umberta zavraždili!

Z Talianska telegrafovali v minulý pondelok:

Monza, 30-ho júla.

«Na kráľa Umberta, ktorý včera večer o 10-jej hodine prítomný bol pri rozdávaní telocvičných odmení, práve v tom okamihu, keď s prvým adjutantom svojim na koč sadal, tri razy strelili. Kráľ, trafený do srdca o niekoľko okamihov zomrel. Vraha chytili. Menuje sa Angelo Bressi a pochádza z Prato-va.»

Rim, 30. júla.

«Ministerpredseda Saracco svolal ministerský radu a hneď odcestoval do Monzy. Knieža neapolitanský a manželka jeho ešte sú na ceste na Východe.»

Z ďalších správ dozvedáme sa, že kráľa Umberta povolala jedna kommissia ku telocvičným slávnostiam do

Monzy. Kráľ prijal povolanie a dorazil v minulé nedeľu o 9-ej a 20 m. večer do mesta Monzy, kde ho obyvatelia slávnostne prijali. Hovorí sa, že v spolku telocvičnom skryto súčastnili sa aj anarchisti. Odmeny rozdával sám kráľ osobitne. Jeden z vyznačených členov pri prijatí odmeny zažlel kráľovi:

«Boh Vás živ Jasnosť na sto rokov!»

Na čo kráľ odpovedal:

«Ja si ale želim, by, zakaľ žijem, vždy tak verných synov som mal».

O 10. skončili sa slávnosti a odoberúc sa od prítomných hodnostárov mesta a spolku, vysadol na koč s grófom *Ponziovaglia*.

V tom okamihu, keď kone mali sa pohnúť *jeden bledý, čiernooblečený šuhaj spiechal ku kočiu a trikrát streľil z revolvera na kráľa*. Kráľ po prvom výstrele *vyškočil so sedadla*, ale už po druhej rane klesnul nazad a zkríknul:

Už je po mne! do srdca ma trafili!

Pohonič (kočiš) nevediac, že kráľ je ranený, pošibnul hned kone a cvalom uhaňal. Medzitým obecnosť vrhlo sa na vraha. I začali sa ľudia medzi sebou biť, bo každý chcel dostať sa ku vrahovi, by sa pomstili na ňom. Len ťažkou núdzou vedela polícia ochrániť vraha pred rozpajedeným ľudom.

Útok na kráľa stal sa večer o 10 hodinách a 45 m. O 11 hodine 30 m. už zomrel kráľ. Guľka prevrtala srdce kráľa. Vrah s úplnou spokojnosťou priznal sa zločinu. Pri výsluchu docela chladnokrevne rozložil, že je anarchistom a že vraždu spáchal z nenávisťi oproti kráľovskej moci. Hovoril ďalej, že pred štyrmi rokmi vysťahoval sa do Ameriky a pred niekoľko dňami vrátil sa len tým cieľom, by môhol kráľa usmrtiť. Spoločníkov vraj žiadnych nemá.

V Ríme a po celom Taliansku nastal veľký zármotok a poplach. Mestá vyzierajú strašné, lebo je všetko samá čierná zástava, všetky obchody pozatvárané a shromažďujúci sa po uliciach ľud od veľkého ľaku ani hlasite rozprávať sa nechce.

Umberto I. (prvý) kráľ Talianska bol synom Emanuela Viktora II. (druhého) kráľa talianskeho. Narodil sa roku 1844 v Turíne. Ako mladý šuhaj účasť bral vo vojne rakúskej roku 1859. Roku 1868. sa oženil a po smrti otcovej nastúpil trón r. 1878. Otec jeho bol tvoriteľom terajšieho Talianska, bo pred tým z väčšej čiastky pri-náležalo Taliansko Pápežovi, ktorý ako kráľ panoval tu. Viktor Emanuel však vzbúril revolúciu a milí Taliani sa rozdelili a šli bojovať proti pápežskému vojsku. Bárš pod pápežom nebolo žiadnej porcie, predsa stali sa mnohí revolucionári a tak orabovali pápeža o jeho kráľovstvo a ponechali mu len mesto Rím. Ale aj toto mesto zaujal teraz zavraždený Umberto, tak že od tých čias je Pápež väzňom, a nemôže zo svojho bytu do mesta vystúpiť, iba s dovolením svetskej vrchnosti.

V roku 1882. na radu Bismarka spriatelil sa Umberto s Pruským a Rakúsko-Uhorským panovníkom a vtedy uzavreli takzvaný trojspolok, t. j. smlúvu, dľa ktorej Ne-

mecko, Rakúsko-Uhorsko a Taliansko v zahraničných politických otázkach majú jednomyselne zakráčať a povinní sú jeden druhého záujmy aj zbraňou hájiť a zastávať. — Jestli by teda nepokoje zmocnili sa v Taliansku teraz, — čo je pravdepodobné — môžeme očakávať, že budú museť aj naši vojaci ta poriadky ísť robiť. Inšie by nám ani nebolo treba!

Z príležitosti tejto strašnej vraždy všetky naše noviny píšu s veľikou pochvalou o osobe zavraždeného kráľa. Mal byť vzdelaný, vlúdny, dobrosrdečný človek. My len jedno chceme poznamenať: Či bol zavraždený Umberto vzdelaný a vlúdny človek či nebol, ale jedno chybil. Chybil totiž v tom, že sám sebe si bol príčinou svojej osúdnej smrti. Za ministrov vždy len samých zednárov vymenúval, zákony udržoval protikresťanské ako na pr. beznáboženstvo. Nuž a veď pre pána Jána, jakože sa opováži niekto neočakávať každodenne zavraždenie svoje, keď skrže beznáboženstvo *oprávňuje jestvovanie anarchie*?! Akože môžete sa hnevať na anarchistov, keď skrže beznáboženstvo dovolili ste im, aby ani na Boha, ani na súd Boží, ani na večnosť, ani na peklo neverili? Veď keď voľakto následkom vašich zákonov pevne verí na to, že božieho trestu niet, nuž čoho že má sa potom báť? A keď je k tomu nešťastlivý, utláčaný a vidí tú strašnú nepravosť bohatých utláčateľov, prečo že by nepomáhal si ako vie? Keď neverím na Boha a na súd Boží, prečo bych sa mal báť smrti? A keď sa smrti nebojim, hádam sa budem báť vašich žalárov a žandárov? Hľa, pri tých bezkresťanských protikresťanských zákonoch ani jeden z panovníkov nemôže si byť istý svojho života!

Volba ablegáta v Tapolci. Následkom odumretia vyslanca Ľudáka Mócsyho, v okrese Tapolcanskom budú voliť nového ablegáta. Liberáli kandidujú Mikuláša Boneu bánffyhusára. Aj Ugronová strana bude kandidovať Pavla Lázára, žida. Ako sa dozvedáme, ľudová strana postaví za kandidáta Emila Abaffy-ho, cis. a kráľ. komorníka, veľkostatkára z Oravy.

Ľudové shromaždenie vo Veľkých Kostolanoch. Shromaždenie v Nitriansku práve teraz bolo veľmi na čase. Medzi pánmi stoličnými nitrianskymi — jako to celý svet s opovržením spomína — duch tyrana, sozidovstela odrodilca-mađara Bánffyho panuje ešte vždy. Bánffyho úkladné, vlastizravné námahy: zrušiť totiž hegemoniu (nadvládu) kresťanského mađarskeho kmenu a pod štítom šovinizmu (prepiaté vlastenkárstvo) odovzdať ju židom europejským, tu v Nitre u stoličných pánoch majú tých najnebojatejších horliteľov. Ich heslom je toto: nech parom poberie Mađara, Nemca, Slováka a vôbec každého Kristu verného kresťana, nech je on kto chce. Oni vzdychajú si každodenne po tom budúcom židovskom svete, im najvremejšou žiadosťou je: slúžiť čím skôr nie Széllovi, ale židom. Im sa bohatí židia, obťažené zlatom židovské panie a strapaté židovčatá príliš ľúbia. Oni nemôžu zabudnúť, že tých 3 milióny židovských peňazí, ktoré sa medzi nimi v 96-tom za kortešovanie a násilníctva rozhadzovali, boly mnohému veľmi platné . . . Nuž keby len tých židovských peňazí čím viac bolo!

Teda v opravdu na čase bolo postaviť sa do radu ku ratovaniu kresťanského Uhorska oproti nesvedomitým vlastizradcom bánffyhusárom.

Shromaždenie vypadlo skvele. Predsedom kto že by bol iný, ak nie Zoltán Zmeskál. Jeho osoba značí v Hornouhorsku toľko, ako istý zdar shromaždenia. Keď raz očuje ľud že «pridú aj pán veľkomožný Zmeskál», už potom ani jeden nechce ostať doma, počuť ho musí každý jeden.

Pán Zmeskál v zahájenej reči trafil na žilu. Spomenul, jakým hnusným klamstvom znivočili volebné právo vyše štyr sto poctivých občanov pri poslednej voľbe frašťačkej. Potom hovoril o Széllovi a liberálnej politike. Porovnával túto so železničnou dráhou, na ktorej rušeň (lokomotív) je vždy ten istý iba ak by sa strojník a kurič premieňal.

Reč druhého rečníka: Ferdinanda Sándorfiho zaujímala poslucháčstvo čo najviac už i preto, lebo odvolával sa na mnohé také liberálne prechmaty, ktoré obecenstvu sú dobre v pamäti. Rozprával o školstve kresťanskom a beznáboženskom. Štátne, beznáboženské školy nám natiskajú i hovoria, že to máme zdarma, ako by ich minister z vlastného vrečka platil (Smiech). Komu je viera svätá, ten si nedá deti do bohaprázdných škôl. Tým právom aj sami liberáli posielajú si deti do škôl jezuitov.

Rytier Chwalibogovszky spomenul, že doteraz so šablou rečnil na bojištiach a nie slovom. No dokázal, že aj čo rečník patrí nie medzi «gemajnerov». Každého prekvapilo, s jakým tento pán mladistvým zápalom, s jakým hromovým hlasom predniesol svoju utešenú reč. Ako muž vojanský smeľe a herský napádal liberálov. Ľudová strana otvára ľuďom oči; ja ku tejto strane od samého prvočiatku som sa privinul. (Ěljenovanie!)

Konečne M. August Brucker, bývalý kandidát ľudovej strany rečnil o cirkevnopolitických zákonoch. Hovoril utešenou výrečnosťou akožto rečník vyprobovaný o cirkevnopolitických zákonoch. Spomenul aj pohoršlivé prípady lámaných krížov. Nám je viera všetko! Ona je nám jedinou potechou!

Shromaždenie trvalo vyše 3 hodiny. Na konci predsedu Zmeskál odobral sa od prítomných jeho milým obvyklým spôsobom a zabezpečil takto úplný zdar shromaždenia, ktoré iste budú za mnohé časy spomínať.

Vojna v Číne. Boli sme spomenuli, že v Pekingu všetkých európejských konzulov a vôbec európejčanov zavraždili. Najnovšie došla zpráva od šanghájského konzula amerického do Ameriky, že konzuli ešte žijú. — Budeme vidieť či je tomu tak, lebo z Číny ustavične samé sebe protimluviace chyry kolujú, tak že nenie možno nikdy vedieť, či nerobia Chinančani len figel. Vôbec celá táto vojna má v sebe čosi tajného; tak sa zdá, že tá vojna je len tuším umelecký vynútená od voľaktorej vlády, aby bola príležitosť Čínu rozkusovať. Najviac príčiny budú mať ku vojne Rus a Nemeč. Nemcom zavraždili konzula Kettelera, a na severných stranách Číny povstalci vtrhli do územia už ruského. Môže byť z toho nepekňá patália. Čínsky cisár požiadal japonského pa-

novníka «mikado» aby spoločne sa bránili proti európejským vládám; no mikado to odoprel. Sice by aj nebolo radno proti takým spojencom vojnu viesť. Tí by mohli nabíť aj celý svet.

Rumunskí židia v Uhorsku. Máme tu v Pešti teraz poctivú zlezeň! Niekoľko sto rumunských židov ostalo v Pešti trčať, lebo nemajú peniaze ku ďalšej ceste do Ameriky. Prichádzajú po Dunaji na parolodách do Pešte a potom do Viedne a Hamburgu by mali cestovať ďalej. Ale po Hamburg málo ich došlo; najväčšia čiastka ostala vo Viedni, lebo chceli cestovať bez groša na farchu cudzích krajín. Asi 600 ich postrkom (šupom) vrátili nazad z Viedne do Pešte a ešte ich je tam ale 1600. Naši peštianski židáci obehujú na brehu Dunaja jako kvôčka okolo bariny za malými káčatmi. Policia peštianska s usrozumením sa ministeriumu totiž nedovolí rumunským židom vystúpiť z lože, lebo sa obáva, že by sa hneď rozliezli po celej krajine. Na prosbu peštianských židov povolila im vláda niekoľko dní tu meškať, aby si volajako peniaze obstarali na cestu, čo keď sa nestane budú ich šupovať — jako už aj šupovali vyše 300 — za hranice od Rumúnska. Zatiaľ policia vo dne v noci stráži pri Dunaji, aby sa pánom pocestným volačo nestalo. Druhá kompánia je zase zatvorená v jednej židovskej prázdnej fabrike; i tu stojí im k službám policia, aby sa vola ktorý z nich neztratil. Páni židia rumunski akoby to nič, len sa vystrojili na cestu cez milé Uhorsko bez groša. Mysleli si, že je tu pre židov raj a že im uhorski židia a hlavný ochranca židov Bánffy buďto pomôžu ku ďalšej ceste, buďto vyprostredkujú im, aby sa tu potajomne mohli porozliezať. Ale sa prerátali a teraz sa im to nepáči, že na štátne útraty odvádzajú ich ta, zkadiaľ prišli.

Ponevadž v tomto ľahkomyselnom cestovaní rumunských židov vidí peštianska policia zlomyseľnosť vandrujúcih a náklonnosť skrze nedostatok potrebných peňazí tu u nás zostať, preto najnovšie vydalo ministerium rozkaz, aby vôbec žiadného vysťahovalca rumunského neprepustili cez hranice, či má potrebné peniaze, či nie. Bolo potrebné takto zakročiť, lebo židia rumunski bez všetkej ďalšej starosti hrnuli sa do Uhorska; mysleli si, že nech len raz už sú tu, potom sa ich neztrasieme.

Bánffy, tento arcimaďar a hazafi tuším sa pobláznil vo svojich novinách. Ach škrečí, ach vyhráza sa Széllovi aj celej krajine pre tých milých židov! Ani o inšom nepíšu jeho noviny, len o rumunských utlačených židoch a o tyranstve Szélla. Každý deň na 5—6 stranách vejkajú pre židov tie najmaďarskejšie noviny «Magyar Szó». Ale nevyčítaš z toho mnohého zlorečenia, čo vlastne im chybí, a čo by si takto žiadali? Čo že si má Széll hádam za ňadrá poschovávať všetkých židov, alebo vypovedať vojnu Rumúnsku, že nestačí židovské zderstvá znášať?

V južnej Afrike sa veci zase obracajú a nie v prospech Angličanov. Lord Roberts s oveseným nosom zdeluje vláde svojej, že s ľútosťou musí oznamovať, že mu jedného generála v jednej hore jak sa patrí nabili Búri. Aj to telegafuje, že obáva sa veľkej ztraty. Novšie zprávy tiež neznejú prospešnejšie.

O potrebnom spoluúčastenstve rodičov na školnom vyučovaní.

Za našich dní počut, žeby náš ľud nepocvičený bol, a že k cvičením mládeže sa od rodičov mnohými prekážkami cesta zamedzuje. — Ktoby sa nad takými vecmi mrzel a rmútiť nemal? Nemusí-li ten, ktorý o najvyššej a svätej dôležitosti ľudstvu — o duchovnom vzdelaní — vážne a úprimne smýšľa — každého dňa pozorovať, na jak nízkom stupni vzdelanosti náš obecný ľud tu i tam dosaváď stojí?

Obrátíme-li svoje zrenie na domáce vychovanie, nejedná sa tu často práve tomu na odpor, čohož školným cvičením a vyučovaním dosiahnuť chceme? Tak málo rodičov o to náležite pečuje a o to obstaráva, aby sa semä múdrosti a čnosti, ktoréhožto sa v škole do útlých srdc ich dietok rozšialo, v otcovskom dome a krome neho zlým ducha svetského neudusilo. S jakou neláskavosťou a málovážnosťou sa ešte na mnoho miestach o učiteľovi a škole mluví, zvlášte jestli sa čas blíži, keď jemu skromnú mzdu majú dať?

Nezpozorujeme-li za našich dní sem a tam veľiké zapadnutie mravov, a nevodia-li často rodičia sami deti svoje do hospôd (krčiem) k tanečným zábavám a na podozrivé miesta, kde sa mnohá prostopašnosť pácha? — Nevzdelanosť je nevyhnutelný následok nedostávajúceho sa vychovávania: a predsa tento nedostatok nalezá prečasto podporu u všeobecného ľudu.

Rodičia! Jestli sa vašim synom neotvorila kniha kresťanskej lásky, jestliže sa nenaučili štvrtému prikázaniu: «Ctí oca svojego i matku svoju, abys dlho živ bol na zemi», príliš dlho, dlho jim to trvať bude, než nastúpia dedičstvo svoje; skoro ich omrzíte, a súc vami sytí, reknú: «Preč, preč s vami, — vyprázdňte nám náležite miesto. — Čože ale platí nariekanie a sťažovanie, keď zrejme z toho vysvitá, že u mnohých rodičov až posaváď žiadneho není spoluúčastenstva na školnom vyučovaní, a tak veľiká toho potrebnosť na jave jest, aby sme k zdokonáleniu školského vychovávania zo všetkej sily a moci prispievali? Duchovní otcovia a učitelia musia sjednotenou silou na vzdelania ľudstva pracovať; ponevác bez vzájomného spoluúčinkovania cirkve a školy vyučovanie školné sa zdať nemôže. — Zakladajte tedy školy ale cirkevné — hodne ich zakladajte

— nad jejich vchodom sv. kríž vyzdvihnite! Ó, ale to bude v pravom smysle dobročinné vyučovanie! Lebo vyučovanie s náboženským vychovaním súc dokonále spojené a slúčené prináša poklad, šťastie a blaho: rôzdvojené a rozlúčené ale tropí nepokoj.

Nezostaňme tedy so školníctvom jiným pozadu, by sa nám slovami Klaus Harms výčitky nedostalo: «Každej obci šibenicu alebo dobrú školu!!!»

Emanuel Fülkorn.

Marianská slávnosť.

Od časov pokrstenia ľudu nášého slovenského ctená bola Rodička Božia na utešenom vršku podtatranskom, na Skalke Bešenovskej nazvanej.

Tam sa nachodí starobilá socha preblahoslavenej Matky Božej — umelecké dielo. Bolo to roku 1870-ho, keď cez Liptov stavali košicko-bohumínsku trať železničnú; k stavbe mala v obeť padnúť aj Skalka bešeňovská, určeno bolo ju dať rozstrielať. Ale Pán Boh nedopustil, aby Skalka Matke Božej venovaná, znivočená bola. Všetko namáhanie robotníkov bolo na zmar obrátené, dynamit neroztrieskal Skalku, ale následkom výbuchu dvaja z robotníkov usmrtení a tretí ťažko poranený bol. Skalka neporušená zostala! Ľud v tomto prípade poznajúc zvláštne riadenie Božie, začal ešte viacej toto Marianské miesto ctíť a navštevovať.

Toho roku starobylá socha Matky Božskej zo Skalky Bešenovskej bola krásne obnovená od Jozefa Hanula maliarskeho umelca, ktorú 4-ho júna sám pán biskup spišský zase posvätil.

15-ho júla boli sme svedkami veľikej Marianskej slávnosti Skalke Bešenovskej. Pútnicke zástupy asi do 3000 ctiteľov Marianských zo Sliacha, Joachnovej, Sv. Michala, Liskovej, Lučiek, Kalamenov a celej teplanskej farnosti pod vedením štyroch kňazov brali účasť na slávnosti tejto, pri ktorej utešená socha Preblahoslavenej Matky Božskej pri speve Marianských piesni od 12 v bielom rúchu oblečených dievčat nesená bola z teplanskeho kostola na starodávne miesto. Pán farár Ondrej Hlinka vo svojej slávnostnej kázni so zvykloú výrečnosťou dokázal, že Matka Božská výdatne pomáha ctiteľom svojím nielen v potrebách vezdäjsích, ale primlúva sa, aby i večnosť naša bola šťastná.

Žiadosť všeobecná prejavila sa v srdciach všetkých prítomných, aby sa na tomto utešenom mieste keď nie kostolík, aspoň kaplnka ku ctí Matke Božskej vystaviť mohla. Lebo kto ctí oca a matku svoju, tomu dľa zasľúbenia Božieho dobre povedie sa na zemi, ale kto vykoná posledniu vôľu Kristovu a Mariu jako matku ctíť bude, tomu povedie sa dobre nielen tuná ale i po smrti, bo Maria jako dobrá matka postará sa, aby dietky jej do neba k Nej sa dostaly. Ctime tedy Mariu jako našu dobrotivú matku na Skalke Bešenovskej! Jak by niekto zo

etiteľov Marianských nejaký milodarík obetoval na túto svätinu Mariánsku, nech ho pošle na farský úrad Liptó-Tepla.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Ján Laco Ludrafalu 2 k.; Pavel Filip 16 k.; z Košic Maria Grega 2 k.; Barbara Breznay 2 k.; Zuzanna Flachbarth 2 kor; Anna Lavotta 2 kor; z Prešova: N. N. 20 kor; zo Šovara: 40 kor; z Jergova (Šariš) N. N. 28 kor; Katerina Sandura z Podradza 4 kor; z Tepličky (Spišska st.) Juraj Andraides 20 kor; z Trenčianskych Teplíc ruž. spotok 9 kor; z Habovky N. N. 60 hal; z Niaršan: Šarišska st.) N. N. 70 kor.

Pút' do svätej zeme.

Napísal: M. Rebetják, klempiar.

(Pokračovanie.)

Po uplynutých 5 dní badali sme na obzore brehy mora. O nedlho už i jedno mesto bolo vidieť. Bolo to mesto Jaffa s prístavom, do ktorého náš Poseidon rovno uháňal. V prístave bolo tisíce a tisíce ľudu, ktorí nás tu čakali. Ale náš Poseidon nemôhol až k samému brehu, lebo mu bola voda tu už plytká, preto došli Arabi pre nás na malých loďkách a nás previezli. Ako sme s loďkov vystupovali, tu nás obklúčili, až skoro poprekacovali akísi divní ľudia a všetko to kričalo nám až do uší pakšiš! pakšiš! A to znamenalo tolko, že aby sme im dali trinkgeld, vlastne almužnú. Tuším by sme sa ich ani neboli odohnali, keby nebol tam býval rakúsky konzul, ktorý tých Pakšičov všetkých porozháňal. Rakúsky konzul totiž prišiel nám v ústrety; sedel si pekne na peknom somárovi aj s asi 2ročným dievčatom a jazdil kolo nás, kým sme všetci pospolu neboli. Bolo nás všetkých 520. Potom si zastal a privítal nás peknou rečou, potom šiel pred nami ako nejaký vodca pred vojskom do mesta Jaffy i zaviedol nás do kláštora pp. Františkánov, a ztadiaľ zase ku stanici železničnej.

Tu v tomto meste som videl ja po prvýkrát mne docela cudzé zvyky a obyčaje. Samé mesto leží krásno; podobá sa utešenej záhrade, lebo kamkoľvek sa pozreš, vidíš pekné stromy narančové, citrónové a figové; potom tiež štíhle palmy vlpínajú sa ponad ostatné stromy a domy. Jest síce pravda, že to stromovie i môže sa utešene vyvinúť, bo tu opravdovej zimy a sňahu nepoznajú. Ale ľud, a jeho zvyky to sa mi už veru nijako nepáčilo. Videl som jedných čo po meste akúsi kožu, akoby gajdy roznášali, a to oni mali takú kožu, v ktorej vodu a liehovú nápoje nosili. V každej takej koži bola zapravená dúčel; a keď by si človek chcel dačo kúpiť, len vytiahol z dúčele palec (ani špuntov nemali) a už ti tam natočil na šálku toho lieku. Ani polia tak neobrábajú, jako u nás. Tam na miesto pluha majú kus krivého dreva, ktoré potom somár im fahá za povrázok a

tak vítajú tú dobrú zem, jako červ staré drevo. Žatvu tu majú prez celý rok, ale bez všetkého poriadku: niektorí žnú, druhí orú; v susedství vidíš siatinu peknú už zelenú, a hneď vedľa je, čo len-len že schádza. A takto vyzerá celý ten kraj od Jaffy až po Palestínu, židovskú to zem, tak asi 6 hodin cesty.

Keď je už o židovskej zeme slovo, musím poznamenať, že židia tu síce nepanujú, ale ich je ináč dost, tak jako po iných krajinách. Rozdiel veľký ale je v tom na tolko, že tunajší židia sú tu vonkoncom podriadení, tu nemajú žiadne výnimečné postavenia, ba tvoria oni tu len chudobnú triedu. Mne to prichádzalo veľmi podivné, že tu v tej židovskej írečitej države utratili židia všetkú vládu a porozliezali sa po celom svete ľudi pokúšať. Lebo veď predsa Palestína je úrodný kraj, aj by sa ta židia pekne spratali; ale teraz čo sú tam lepšie polia, to je nie židov, oni majú iba kamenisté, mizerné grunty. Tu teda židia sú chudobní a veru robia na roľach tak, jako iní statoční ľudia inakde robia. Keď som tých židov tak robiť videl, ej, však som sa vám potešil, ani čo bych tuším mešec dukátov našiel! Ach, hneď som si tak zo srdca pomyslel a zaželal: tu hľa by vám patrilo židákóm všetkým byť; sem by ste mali odkapať všetci! neviete, že sa dnes všade hlása; »svoj k svojmu!« Ale žid veru z rýlom a motykou nepôjde robiť, nie zato že by nemôhol — však prečo môže palestinský žid robiť? — on sebe ale myslí, že by bol blázoň, keď poriadni kresťanskí ľudia ešte sa mu idú prosiť, aby ich dobre ošudil a skoro každý z nás dopraje radšie tomu židovi, ako svojmu. Veď keď židáci u nás radi majú pekné domy, prečo nejdú do Palestíny: tam by mali z čoho stavať, nemuseli by tu druhých ľudi o príbytky prinášať! (Pokračovanie.)

BESEDNICA.

Dobrobyť.

Myslíš, že je to ľahká vec,
Zahnať všetky starosti preč
A žiť si pohodlne?
Že je to len tak, dobrobyť
Bár jako sebe vydobíť,
Dni mať pokojaplné? —

Probuj to len tak v maličkom:
Keď sa ty chceš so stavičkom
Opatriť budúcnosti:
Malý, chatrný dom sa ti
Vystaviť dá ľahko a ty
Nemáš mnoho starosti.

Ale začni si len veľký,
Poriadny dom staváť celky,
Koľko pri tom vystojíš?
Koľkú starosť, namahanie
Zapričiní ti stavánie
Dobré, než ho zhotovíš?

Pravda, že dom potom taký
Človekovi sa vypláti,
Má poriadnu aspoň vec:
Kdežto chatrná budova,
Bár jak novučičká nová
Vždycky málo stojí prede'.

A dobrobyt sa ver' smele
Pripodobniť môže cele
K domu, ale dobrému,
Ktorý blaho, pokoj sladký
Poskytuje veru v každý
Čas gazdovi svojemu. —

Každý ľúbil by dobre žiť,
Zo šastia svojho sa tešíť,
Netrápiť sa v starosťách,
By v pokojnom prúde jeho
Uplynulé dni časného
Žitia v samých radoťách.

Avšak na to si málo kto
Zmyslí, jak veľmi ťažko to
Ide v tomto živote;
Veď, že kto chce dobre užiť,
Musí ponajprv zlé zkusíť:
Platí v plnej prísnote.

Koľko strádania, úzkosti
Musí podstúpiť z nútosti
Ten, kto sa chce dobre mať;
Koľká ho vždy obkľučuje
Bázeň, keď sa usiluje
Vše v poriadku zadržal.

To neslobodno závidieť,
Keď na človekovi vidieť,
Že sa v skutku dobre má:
Možno, že si to až veľmi
Zaslúžil na tejto zemi
Sám skutkama svojima!

Či bár kto ľahkomyselný,
Za rozkošmi rozhonený
Má v hojnosti oplývať?
A kto stráda a šanuje,
Neunavene pracuje
Chatrě psoty obývať?

Pracuj, šanuj neunavne,
Snaž sa však aj o to hlavne,
Bys' v poriadku všetko mal:
Potom môžeš mať nároky
Na blažené dni a roky,
Jak si žiadaš a žiadal.

Synu milý, jestli túžiš
Mať dobrobyt, vtedy musíš
Modliť sa a pracovať:
A kto takto, hľa, nečiní,
Sám sebe je potom vinný:
Lebo bude hladovať.

K.

CHÝRNIK.

900ročné jubiläum uhorskej katol. cirkve a kráľovstva oslávia v Ostrihome a v Stolnom Belehrade dňa 14. a 15. augusta veľkými slávnosťami. V Ostrihome bude i slovenská kázeň a síce u vv. oo. Františkánov. — Ako dozvedáme sa, ministerpredseda Széll chce uspokojiť urazených katolíkov tým, že aj on, aj Vlasič minister osvety pôjdu do Ostrihoma na slávnosti. Pôjdu ta však nie ako ministri, lež len jako súkromní ľudia, teda nebudú zastupovať vládu, ani kráľa. Budú prítomní len v mene svojom ako Széll a ako Vlasič.

Sňatok srbského kráľa. Prekážky, ktoré byly sa zjavovaly proti nenadálemu sňatku srbského kráľa Alexandra, už prestaly. Teraz je teda už pokoj v Srbsku. Ruský cár totiž, ako dozvedel sa o úmysle Alexandra, hneď mu poslal pozdrav a blahoželanie. No a to uspokojilo všetkých, lebo každý myslí si, že s tak mocným panovníkom jako je ruský cár, je veľmi osožné v priateľskom pomere žiť. — Len srbské ženy sa vraj horšia ešte vždy; pravdepodobne každú škrtí závišť, že sa ona nemohla dostať na miesto čepca pod korunu.

Púť. Slovenskí veriaci farnosti Jozefovskej v Budapešti usporiadajú púť na Mariu Bešňu. Dňa 14. augusta o 6 hodine bude v chráme Jozefovskom sv. omša, po ktorej pohne sa prôvod pod vedením duchovného otca. V Bešni pútníci prenocujú a na druhý deň ráno o 7-jej hodine budú mať sv. omšu a kázeň, po ktorej vráti sa prôvod nazad. *Riaditelia pútu.*

Púť na Mariu Bešňu. 14-ho augusta tohoto roku pôjde processia z chrámu p. p. Františkánov (IV. okres) na Maria Bešňu. — Tí nábožní veriaci, ktorí chcú účast vziať na tomto sv. púte, nech sa dostavia do chrámu pp. Františkánov 14-ho augusta ráno o 6-jej hodine. Po sv. omši sa v mene Božom pohneme. — V Budapešti 8. júli 1900. A. Rösler, spevár.

Kazičia vína. Minister vnútra posúdil dvoch kazičov vína na 1457 korún, potom na pokutu po 50 korún a na očistenie pančovaného vína. Meno nečistotnej firmy je: «Schiffer és Beck.»

Zemetrasenie na Kavkaze. V obciach Berna, Agadova, Paški a Igdyz bolo silné zemetrasenie. V Berne vykopali 14 mŕtvych zo ssutin a mnoho ľudí bolo porazených.

Ubili Maďarov v Amerike. Z New-Orleansu sdeľujú; Policajný kapitán na čele policajtov pristavil tlupu Maďarov a chcel ich zaviesť na políciu. Maďari sa protivili a zahlušili kapitána. Ľud ujal sa policajtov a potom už beda bolo Maďarom. Viacerých zahlušili alebo ťažko poranili. Polícia chcela brániť prenasledovaných Maďarov, ale nevládala, bola malomocná proti veľkému zástupu ľudu.

Najhlbšie doly má Afrika, a síce v Transvaale. Do nedávna myslelo sa, že niže 4000 stôp ďalej nemožno pre veľkú horúčosť, a najnovšie síšli predsa až na 6000. A ešte ani s tým nie sú spokojní; inžinieri tvrdia, že možno ísť až po 10.000 stôp privádzaním vzduchu na dýchanie. Dolu nižšie že nemožno pracovať pre horúčosť.

Telefonovanie bez drôtov. Túto sensáciu prináša «Magyarország» zo Szombathelyu. Poštový úradník Žigmund Musits zostavil vraj prístroj, pomocou ktorého telefonoval zo svojho bytu cez potok Periuok do ďalej ležiacej zahrady bez upotrebenia drôtov. Jednotlivé slová, ba i spievané piesne celkom čisto počuli poslucháči v zahrade. Vynálezca tvrdí, že zdokonalený jeho vynález a zhotovený vo väčšom umožní telefonovanie i na väčšie diaľky. Ustroj drží predbežne v tajnosti.

Najrýchlejšia loď sveta je torpédová loď «Vipera», ktorá po tieto dni vykonala zkušobnú cestu z New-Yorku. Priemerne vykonala 43 anglické míle za hodinu, teda niečo vyše 69 kilometrov. Loď je 210 stôp dlhá, 21 stôp široká a ponoruje sa na 7 stôp. Staviteľ tejto lode dúfa, že pomocou tohoto systému bude možno dosiahnuť podobnú rýchlosť i u veľkých válečných lodí.

Krvavý súboj. V Debrecíne dvaja honvédski dobrovoľníci povadili sa a potom sa duellovali na pištole. Hneď prvá guľka vpálila Belovi Almássymu do tela: je veľmi ťažko ranený.

O príčinách sťahovania sa židov z Románie vyslovuje sa mníchovská «Allgemeine Zeitung» — a táto nepatrí veru k časopisom antisemitickým — nasledovne: «Je to živel, ktorý vnikne do všetkých vrstev obyvateľstva, ktorý sa vie všade vodrať a usalašiť a ktorý sa z práce iných živí. V Románii je mnoho kočovných židov, ktorým sedliactvo padá v obeť práve tak, ako bojari. Nemáme žaloby proti židom, nie sme antisemiti; my len konštatujeme to sociálne faktum, ktorého zlé následky žiaden nepredpojatý tajiť nemôže. Toto faktum tisne sa práve teraz do popredia, keď sťahovanie sa početných rumunských židov vzbudzuje všeobecnú pozornosť. Čiastka europejskej dennej tlače pripisuje toto sťahovanie sa výtržnostiam a prenasledovaniu židov. Toto je mýľka; udaly sa ovšem jednotlivé miestne výtržnosti potlačeného ľudu proti jeho vykoristiteľom a trápitelom; ale emigrácia

en-masse má inú príčinu. Dľa úradných dát behom posledných dvanásť mesiacov vystaňovalo sa 5786 židov z Románie. Ponevác emigrácia ustavične trvá, počet ten bude ovšem značnejší. Väčšina týchto židovských sťahovalcov nemala určitého zamestnania, ani remesla, len menšina pozostávala z remeselníkov. Títo židia idú z krajiny, ponevác ľud schudobnel a tak nemajú tam viacej čo brať. Nesvobodno púšťať so zretelu, že v severnom Rumunsku sú kraje, kde židia tvoria 50% obyvateľstva. Odtiaľ tiahnu potom na úrodnejší juh, a ponevác teraz i tento nachodí sa v biede, títo kočovní židia idú teda za hranicu, aby tam hľadali si výživu. Kto pozná úradné zprávy o činoch týchto «kupcov» medzi ruským ľudom v severno-východnom Uhorsku, ten pochopí, že Románia nemôže si ani želať, ani napomáhať, aby tento živel ostával v krajine. Lebo je on rakom na tele ľudu.»

Pút' do Lourdesu, ktorý farár Dömötör na 3-ho augusta viesť mienil, z čiastky pre nedostatok prihlásivších sa, z čiastky pre slávnosť 900-ročiu uhorskej katolíckej cirkve odročí sa na **24-ho augusta.**

Vážne pre ct. obecnosť. Müllerov duplovanoelektromagnetický kríž ači hviezda R. B. Nr. 86967, ktorý po celom Uhorsku oblúbený jest, má dnes jedno vysvedčenie po ruke, ktoré dôsladne uvádzame: Ctený Pán Müller! Nemôžem zamlčať, abych Vám moju najsrdečnejšiu vďaku nevyslovil, lebo jestli na svete účinnivého lieku jesto, nenie možno aby Váš prevýšil. Na jar tohoto roku bola moja matka, ktorá na žalúdok trpela a lúpaním napadnutá bola už tak zle, že vôbec nemali sme nadeje našu milovanú matku životu udržať. Bola ona viac kostre ľudskéj podobná a nemôhla žiadným údom hýbať. Hľadal som utočište u Vášho liečivého aparátu križa to elektromagnetického R. B. Nr. 86967 a zkusil som ku môjmu najväčšiemu zadiveniu, že moja matka po štvorotýždnovom nosení Vášho aparátu lôžko opustila a teraz sa chvála Bohu docela zdravo a dobre cíti. Ani nenie možno dostatočne na srdce klásť každému, kto na také choroby trpi, by sa na Vás obrátil a váš požehnaný aparát sebe obstaral. Prijmite Pane Müller, v mene našej rodiny eštera znašu najsrdečnejšiu vďaku, a mily Pán Boh nech Vám žehná a za Váš vynález sa Vám odplati. Značim sa s povďačnosťou a úctou Juro Barth v. r. ve Baračke dňa 18. júla 1900.

Pút' do Paray le Monial-u, Lourdu, Einsiedeln-u a Wilten-u.

Odchod **24-ho augusta.** Cesta povedie na Viedeň, Linz, Innomosty, Einsiedeln, Zürich, Genf—Paray—Lyon—Toulouse—Lourdes a pri návrate na Wilten pri Innomostach. — **Do Jeruzalema a sv. zeme na 1-ho oktobra.** Sprievodci: *Gedeon Dömötör*, farár v Budapešti II. okres.

Ceny:

Do Lourdesu	III. trieda	100	zl.
«	II. «	180	«
«	I. «	240	«

so 7 dňovým zaopatrením.

Do Jeruzalema	III. trieda	142	zl.
«	II. «	290	«
«	I. «	350	«

trvanie cesty 1 mesiac.

Sv. Alžbeta uhorská, vzor krestanskej dobročinnosti.

DOPISY.

Longs-Champs.

*Dôstojný Pán Redaktor! **

Pekné vlastenecké pozdravenie od našich domácich. My nielen nášeho «Kresťana» pilno čítaváme po večierkach keď sme práce skončili, ale aj «Ludové Novinky». Naší susedia Francúzi žiadajú, by sme im povyprávali, čo sa na Slovensku robí, ich to veľmi zaujíma. S «Ludových Novín» sme vyrozumeli, že sú oni veľmi rozhorčené zvlášte v čísle 46. a 48-om na dvoch akýchsi biskupov z ktorých vraj jeden písal, že celé nešťastie Slováka v tom záleží, že nevie maďarský! Že to vraj čudná kozekvencia!

Aj my sme veru tiež toho náhľadu, že reči človeka ešte šťastlivého nerobia, my to vieme zo zkušenosťi. Náš nebohý ujeo bol Slováka a ponač 50 rokov chodil po krajinách sem a tam, naučil sa aj päť rečí europejských, lebo Slováka má od Pána Boha veľkú hrivňu pochopiť reči, chytro sa ich naučí; a ponač aj dve lebo try latínske školy odbavil ešte pred revolúciou, keď všetko latínsky išlo: nuž aj túto siestu reč on vedel. Pritom on veru šťastia nemal, ale mal viac požiadavok, lebo šesť rečí vyprával síce, ale vo všetkých šesť rečiach aj náležite pil.

Ako chlapec som ho mnoho rázy počul latínsky spievať pri flaške: «ja som fráter minorita, jukunda est mea vita! Ecce quam bonum istud donum vinum!»! a nato si dobrú holbu zatiahol! Po maďarský sebe tiež medzi spevom: «ez a pohár bujdošik», dobrý kulač a verešdzúr doprial so šintavského. — Ráno obyčajne francúzsky «koňag» si zapil, aspoň taký pýtal, no Lejbiš mu rumu nalial. Po anglický pil «grog», po nemecký «piva» vo väčšej zásobe, lebo nemeec býva štebotný, hrdlo mu chytro sehne. Ako Slováka, samo sebou sa rozumie, že pil kedykoľvek svoj národný trunek — to pálenčisko. I preto aj chitrejšie skončil svoj gazdovský «kurz»! On vedel teda viac rečí nie len slovenskú, o ktorej ten biskup povedal, že ona robí Slováka nešťastlivého, a predsa nebol šťastlivý! — Angličanom tiež ide zle v Afrike a Búrom dobre, a ani jeden nevypráva maďarský a sú ani Slováci neni. — A Maďari z Hódmezövásárhelyu mnohí vyvandrovali do Ameriky, aj Čángovci, ktorých s muzikou a tancom doviedli z Bukoviny z «Ištenšegiča» sa mnohí nazad vrátili domov do Bukoviny, nuž aj tí neboli šťastlivejší od Slovákov!

Z toho vidno, že slová toho biskupa sa nemusia

* List tento ešte na konci minulého roku písaný až teraz prišiel k nám: pán Cvajfus totiž adresoval svoj list na Budapest, Magyarország, a zabudnul napísať po francúzsky: Hongrie. Nuž list prechodil všetky krajiny europejské aj aziatické; naposledy z Bukarestu ho napravili.

naozaj brať, lebo biskup nemá osobnú neomylnosť ako apoštoli mali a má Pápež! To veľmi dobre spravil Kristus Pán! Mienka biskupová v politike je taká, ako aj iného politikera: omýlna. Prečo že sa tie novinky tak na to pajúdia, čo povie biskup o Slovákoch?

Spomenuté novinky vždy berú veci, akoby mali byť; ale treba veci brať tak ako sú. Veď Slováka, už ani na slovenské slovo božie nechce počúvať — lebo kolíkí kysuckí farári už 20—30 rokov kážu: «vy nešťastný kysučani, nepite už toľko toho pálenčiska, však krome polnahého zadímeného tela vašeho a duše už nemáte ničoho», a počúvajú ich? Nie. Ešte kňaza svojho vysmejú, že však jeho neprepijú! Takýmto ľuďom bych ja nie viac slovenský, ale po francúzsky ohlasoval slovo Božie, aby «slyšali a nerozumeli», a z pokuty ďalej pili a keď si všetko prepili, nech ich to potom etí.

Je síce pravda, že keď Boh pri babilonskej väzy ľuďom jaziky pokolomútil, že vtedy už tam aj Slováka bol, lebo to vidno z toho že «babylon» je čire čisté slovenské slovo. Dejepisci hovoria, že Azia je kolíska pokolenia ľudského, z tejto kolisky ako roje vychádzali von národy; nuž ale kolisky vtedy sotva mali ešte, ale bol len «babylón». Baba dieťa svoje položí do svojho «lóna» najprv, a potom keď usnúlo, do kolisky.

Názov «babylón» prijali všetky národy od Slováka a to je celkom oprávnené, lebo ani jedného národa neni, ktorý by nebol mal «baby» a neni žiadnej «baby» ktorá by nemala «lóna». Preto na pamiatku, že sa im jaziky ešte doma, takmer v «babem-lóne» pomútili, dali meno to slovenské tej väzy a od nej má aj mesto to isté meno.

Slováka patrí medzi najstarsie národy, — nie ako Francúz, Anpličan, Rumun, Španiel a Portugalčan, ktorých reči povstaly zo samého pofušovania latínskej reči. To sú len «kunštovné reči», ako kunštovné víno. A preto aj Slováka má právo jako aj iné národy, aby mu dľa nariadenia Pána Krista apoštoli v materinskej reči ohlasovali Evangelium. Apoštoli mali síce dar reči od Ducha svätého, ale ich nástupci už nie, preto museli sa učiť reč toho národa a stáda, ku ktorému za pastiera išli; aby, keď zabäčia ovečky, pastier ich rozumel a keď sa ohlásil pastier, ony zase jeho rozumeli.

Nuž ale každá regula má aj výnimky; francúzsky biskup v Číne sa musí učiť roky čínsku reč, a anglický biskup u zulu-kafrov a bašutov týchto reč a nie naopak; nuž ale u nás to je ináč, tu pastier nemusí reč stáda svojho znať, bárs to aj Pápeža mrzí, ako to už raz aj písal. Ale u nás to preto nemusí byť, lebo keď by sa Slováci so svojimi arcipastiermi mohli vyprávať, nuž oni by od nich vždy len na to «pálené» pýtali! Kde-že by toľko stačili dať na pálené? Včul ale keď sa nedorozumia, keď pýta čo Slováka, dostane za odpoveď: «fiam nem értlek», «synu nerozumiem fa čo chceš!» nincis pénz! a dostane požehnanie a s tým ide preč, a nemá za čo piť potom, radšie sa pomodli. To sa teda novinky darmo hnevajú.

Ten, čo to písal, musel byť kňaz, a nie cibulista alebo cibilný pán, ktorí dnes kričia biskupom «hozanna»

a zajtra «ukrižuj» ho alebo civilizovanejšie povedano: «sekularizuj» ho. A tohoto sa boja biskupi a preto sa radšie so Slovákom nevyprávajú. A dobre majú! nech nepijú Slováci to pálenčisko.

Ľudové novinky sa zlostia aj na druhého biskupa čo písal pastiersky list nie ku «Kreténom» ale ku Slovákom, že aby sa už toľko nevyprávali o tom Janovi čo sa to v Námestove zarezal a potom keď ho zato hrizlo svedomie, k susedovi do pivnice zutekal sa schovať, a žeby už tú jeho krv toľko nevyhľadávali, lebo keď raz vytekla, nuž jej ani mať nemôže; lebo že také vyprávky dráždia a rozduchajú náruživosť u ľudí. To je veru pravda! Aj v Divíne jeden Slovákom zabil s nožom jedného krčmára a o tej veci sa toľko nevyprávalo, ako o tom Janovi, ba tak čušali, že by skoro mal človek v podozrení toto mlčanie, ako by sa boli snád tomu aj mnohí počušky tešili; pravda, že by to pekne nebolo, lebo hriechu sa nesmie žiaden tešiť, ale náruživosť dráždiť je tiež zlé.

Keď akýsi «Kriváň» okradol sirotskú kassu a s tým i sirotu, ja som o tom nikdy nevyprávam, abych nena-drážil a nehneval všetkých tých úradníkov ktorí tiež sirotske pokladnice okradli. My sa včul vo Francúzsku len o tom vyprávame, ako chcú vyhánaf Jezovítov a mníšky pre Drajfusov hazafišág; ako v Paríži za to aj kostol sv. Jozefa vyrabovali a mnohé veci a drahé okná potkli, a to nám žiaden nezakazuje o tom sa vyprávaf.

Dvaja biskupi starého zákona «Anáš» a «Kajfáš» apoštolom veľmi prísno zakazovali o zabitom Ježišovi nazaretskom sa vyprávaf, aby nedráždili farizeov a zákonníkov a ostatných citlivých ľudí; a keď nechceli poslúchnuť, pozatvárali ich (ako pána farára zo Skalitého, ktorý tiež drážil a pajedil) a k tomu ich ešte aj náležite vyšlahali, ako to sami uznali. Apoštoli ale veru ich vysmiali, lebo ako sv. Lukáč píše, že s radosťou išli von z áreštu z «pro merite kvietis»-u. Teda to je starodávna praksis a nič nového — prečo sa majú noviny na to hnevaf? . . .

Je síce pravda, že Francúzi sa mnoho až na zbyť vyprávajú o Drajfusovi až konečne docielili čo chceli; omilostenie — ale u nás nadarmo by sa o tom chlapčiskovi vyprávalo, lebo tam nemajú koho zaviesť alebo omilostiť, keď sa sám zarezal, ako jeden jediný svedok: «nôž» svedčí. Ale ponevác jeden svedok nestačí, tedy naposledy to ani pravda nebude, to je len snád figel proti Jezovítom, o ktorých sa môže vyprávaf nie len vo Francúzsku ale aj inde bez všetkého zakazovania. A medzi-tým čo ma tam po vás, však máte zákony. dľa tých sa vyprávajte a vtedy sa proti žiadnemu neprevínite.

S Bohom.

Mosüe Lujz Cvajfus,
grand-fabrikants — drotár francúzsky.

(Poznámka R. Kto čítaš, rozumej. V tomto dopise mnoho rázy spomína sa to pálenčisko. Možno, že niektorí z čitateľov sa nad tým pohoršia, preto hovoríme ešte raz: kto čítaš, rozumej a musíš zbadaf, že sa to pálenčisko len posmešne spomína, posmech ale nepadá tak ani na to pálené, ako na tie výhovorky istých pánov.)

Velké Kostolany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Jako už i bolo spomenuté, u nás sa sv. missie vydržiavaly a spolok striezlivosti nám velební páni založili. Tenkrát sa aj tí najväčší pijáci tej čertovej besnice odriekli, ale včul Bohužiaľ zase ináč hovoria: že čo tenkrát zameškali, to musia dohoniť, ba čo viacej, i svoje spolkové knížky spálili, že čo sa budú ešte aj s tým jedovaf!

Máme i spolok úverkový, ktorý ešte dost dobre stojí, ponevác ho vedie náš milovaný otec pán organista a učiteľ Ján Kanka, aj s jeho spolupracovníkmi, za čo Bože daj dlhého života všetkým!

Teraz sa má potravný spolok založiť, ale Bohužiaľ, ten nemá hlavného vodcu, ktorý by ho mal viesť! U nás je len každý židovským otrokom a preto sa bojí každý svojich holičov, ktorí ich holia i bez britvy a čo komu žid rozkáže, to musí robiť. U nás sa nič bez žida nevykoná: jak pán žid rozsúdi, tak to musí aj byť.

Tiež naša vrchnosť, ak má jakú poradu, to sa tiež nestane bez žida. U pána Matisa si vypijú, aby mali vraj rozum a keď príde k veci, má každý ústa na sedem židovských zámok zamknuté!

Čo je tomu príčinou? Každý sám sebe, ponevác je každý s tým krivonosom zamotaný jako mucha v pavučine, ktorá už nemôže vyliezť! Tak je to aj s našim ľudom a predsa sa žida žiaden nechráni, len leze k nemu jako slepi; nedbá, keď jeho manželka a deti od hladu doma plačú, ešte keď príde domov bije ženu aj deti!

Však máme aj takých príkladov dost u nás, že ktorý ešte pred rokom bol dobrý gazda, zakiaľ tú čertovicu nepil, a pozrime sa teraz naň: robí židovi na svojich roliach bíreša. Už by si mohol každý jeden z takého príklad vziať, bo si môže mysleť, že i on tak ďaleko zaliezť môže, keď sa nebude chrániť tej čertovice. Však to každému škodí jak na tele, tak na duši a na jeho majetku; a žid sa mu len smeje za chrbtom, keď mu nosí jeho krvavo zarobený groš! Prečo ešte nikto nevidel žida napitého od pálenky? Preto, lebo to nenie košerové, to je len pre náš ľud. A najtaž len priviknúť k pálenke, potom si myslí, že ju musí piť. Až už keď príde na najvyšší stupeň, už mu pomoce viac nenie, bo mu lekár povie: mali ste toľko páleného nepiť, vás sa už žiaden liek nechytí!

Ešte by som mal mnoho čo písať, mnoho mi ešte na srdci leží! Pozdejšie chcem zase s dovolením ctenej Redakcie niečo písať. *Verný rozširovateľ Krestana.*

Z Rovného.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Chcem sa im velebný pán Redaktor pochváliť, že u

nás v Rovném už sa naši katolíci zo sna prebúdzajú. Náš velebný pán kaplán 6. júla shromáždil našich občanov, počtom 270 a pohnul sa s nimi na sv. púť do Fritku (?) Velkú radosť nám katolíkom s tým spôsobil; ale Bohužiaľ, ešte tí krivonosí cesnekári nám sa tu miešajú. Pri samom kostole máme sklepníka krivonosého; keď sa naši pútnici do kostola schádzali, on hneď vybehnuť a vábil pútnikov, že jaký má tovar, aby kupovali od neho. Veru sme boli všetci potešení, keď ani jeden k nemu nešiel!

Druhý krivonos zas vo sviatok, keď bola rania sv. omša, nosil na rukách koširované mäso popred kostol a vykrikoval, že má fain fleiš! Naši katolíci mu hovorili: predaj si ho svojim cesnekárom!

Máme jedného sklepníka statočného: Pavla Bieštar. Som sedel u neho. Naraz prišli dvaja krivonosí k nemu, aby žaloval jednu chudobnú vdovu, ktorá mu je dlžna 35 zl., že oni ju tiež žalujú! Ona prišla ta s plačom a náš Bieštar ešte ju potešil a dal jej 6 kilov múky zadarmo.

Úctive prosím velebného pána Redaktora môj dopis uverejniť. Zostávam ponížený slušobník

Jozef Rufian.

Povážska Streda.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Veľmi rád čítavam «Kresťana»; akonáhle príde, už ho mám v ruke, ale od nás ešte žiadneho dopisu som v ňom nečítal. Tomu sa ale ani nečudujem, lebo ľud v našej malej dedinke je veru nezkúsený písať; a čo aj chodil mnohý do školy a sa voľačo čítať písať naučil, nuž to mu už dávno vyfúkalo z hlavy to prekliaté pálenisko.

Naša obec je veru chudobná a počítuje zo 100 čísiel a obýva ju okolo 600 duší. Faru máme v Pobeďme, zkdial nám páni kňazi každú nedeľu aj vo sviatok chodia svätú omšu slúžiť, pri ktorej aj kázeň vždy máme.

Polia tu máme veru plané. Najväčšia čiastka z nich je samý štrk a homok (piesok). Aj to zatiaľ je ešte len ako tak, zakiaľ sa Váh nerozvodnie; ale keď nastanú na horách pršky, už sme odbavení. Váh je veľice neporiadná voda, ona berie trhá vála, rúca všetko. — A to sa nám uchádza každú jar a dosť veru aj v iný čas, že nám Váh zaleje lúky, pasienky a role. Máme tu veľa dvoch «hindziljerov» (merníkov), ktorí nám chotár merajú. Merajú, merajú ale jakživ nepomerajú, len čo trovu robia nám chudobným sedliakom. Žatvu máme už tu, práca ide veselo; no buď Bohu chvála, len sa už volajako obživíme. Ľud náš začína sa trochu vzpomátať; židovec (židovská kréma) ostáva smutný. (Len aby to potom aj «po novém» tak bolo! R.) Ľudia sa zapisujú do spolku najsl. Srdeca Pána Ježiša.

Iné nemám čo písať ani nenie kedy. Prihovám sa všetkým bratom a sestrám: Čítajte «Kresťana», to sú dobré a lacné novinky! S Bohom.

R. K. Č. J

Od Nitry.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velebný Pán Redaktor!

Som prinútený aj ja prosiť Vás, by ste môj dopis opraviť ráčil. Ačkoľvek som rodom Slovak a k tomu kat. kňaz, predsa nemám ani pochopu o pravopise reči slovenskej, lebo v školách som nikdy ani slovička nepočul slovenského a mne ako mladému šuhajovi neprišlo na um, že kedysi mi to bude veľmi chýbať. A vychovavateľa naši na semeníšti boli tak nesvedomití, že jako oni sami hanbili sa za reč svoju materinskú slovensku, tak aj my sme mimovolne zažili sa do toho presvedčenia, že sa nám treba iba v maďarčine vzdelávať, by sme zadarmo mohli aj našich budúcich veriacich v školách a v chráme pomadařičiť.

Už mnohé roky prešli, čo sa ja aj s mojím učiteľom-organistom trápim menovite vo škole previesť maďarizáciu. Dali sme si oba veľa záležať na tom, aby deti nielen čítali, spievali po maďarský, ale aby pomaly aj všetky predmety len maďarskou rečou sa deti učili. Už v minulý školský rok okrem katechisma všetko išlo po maďarský, a môžem povedať, že deti sa pilno učili, aj na zkúškách veľmi pekne odpovedali. Tento rok začal som aj katechismus maďarský učiť. A div divúci, deti sa mi nechceli ani len tie najkratšie otázky naučiť. Bol som trepezlivý a úfal si, že časom to pôjde; no všetko bolo márne, neosožily ani dary, tak že pred Veľkou Nocou musel som deti zase len v slovenčine pripravovať ku sv. spovedi, a tak som učil až do konca roku, aby aspoň voľačo vedeli. Na zkúške proboval som volaktoré otázky po maďarský; no nešlo to nijak, examinoval som teda tak jako v predošlé roky vždy, po slovenský.

Ale čo sa stalo? Niektorí ale páni začali mne za chrbtom aj do očí zazlievať, že neberiem vec vážne, že keď môj učiteľ tak zadarmo účinkuje s rečou maďarskou, prečo ja tiež neusilujem sa, lež ešte všetko kazím. Tak hľa som pochodil za to, že s vynaložením nemalých obetí obstaral som učebné a modliacé maďarské knižky pre školákov a mládež! A k tomu kolké neprijemnosti so strany veriacich! Niektorí mňa už ani nepozdravujú, ba našli sa, ktorí odopreli podlžnosť svoju mne zaplatiť hovoriac, aby som si pýtal od tých, pre ktorých učím.

Takéto zkušnosti mne odobrali vôľu od daromnej práce. Neni veru hodno niektorého panáka ani do školy pustiť, lebo človekovi ešte ubližujú. Jejich blážnom však nebudem viac, ba upozorňujem a prosím aj mojich spolu-bratov, aby sa nadarmo netrápili jako ja, lebo beztak nič nedocielia iba nevďačnosť, a ľud pri tom nebude veď ani tak ani tak čítať, tým menej písať.

Prosím dôstojnosť pána Redaktora, toto v Kresťane uverejniť a mne váš časopis riadne posielat. Predplatné 4 kor. som poslal po pošte. Vám oddaný brat v Kristu.

Chudobný farár.

Odkazy redakcie.

Stará predplatiteľka. Musíte počkať do budúceho čísla. Predplatiteľ máte takto: «Kresťan» kiadóhivatala, Budapest VIII. József-körút 35. — **Füss**, ktosi ztadiaľ písal slovenskú kartu a žiada «Kresťana», na ktorého dávno predplatil. Ak je to **J. G.** odpovedáme mu, že ponevác dosiaľ maďarský písal, mysleli sme, že on žiada «Néppárt», «Kresťana» vám riadne budú posielat. — **A. B. v Antalfalve.** Keď znáte maďarský, dotazujte sa o tej veci u: «Kresťan» kiadóhivatala, Budapest VIII.

Szentkirályi-utca 28. Nás do tých vecí nič. — **P. P. v Budípešti.** Ak máte času, probuňte sa s dokonať vo veršovaní; my vám to potom opravíme. Teraz ešte je nie možno. — **Jožko Straceny.** To je síce pohoršlivé, o čom píšete, ale široké obecnstvo nebudú zaujímať osobné roztržnosti dvoch ľudí. Iba krátky výťah ak uverejníme. — **Institut de Bethléem at.d.** Neznáme francúzsky. — **Dlhomír Poľský.** Ani sám nemyslíte, jaký neobyčajný pocit radosti zapríčinil ste v nás vašou zásielkou! Boh vám zehnaj! Prijmite naše srdečné vďaky! Sláva Vám! — **Hornák Štefan.** Vaše ct. meno nenie ani Hornýák István, ani Hornák Štefan, lež Štefan Hornák. Že ste na to hrdý to dobre, ale ten nápis obálky nech vás ani najmenej nemrzí, takéto nápisy z ohľadu na poštarov môžeme ešte strpeť, keby len iné nám neschádzalo. — **Jozef Mečír, Johnstown.** (Severná Amerika). V budúcom čísle prinde. Aj inokedy vďačne uverejníme od vás dopisy. Tento je dobrého slohu, bárs ho celý musíme prepísať. — **Ondrej v P.** Prepracujeme a uverejníme. Dotyčne vašej žiadosti odpovedáme: So začiatku nemožno myslieť na dáke zamestnanie, teda by ste musel byť tu na vlastné trovy. Pozdejšie však dá sa to vyhľadať a my vám budeme na pomoci v tom. Záleži ale aj na tom, aké povolanie si vyvolíte. — **Hornolipták, Fr. P.** V budúcom čísle budete to mať v chýrniku. — **J. B. v R.** Knihu vami žiadanú: «Filialku celú» my nepoznáme. Snáď sa mylíte. — **Pán listonoš Obrinčiak v Ružomberku.** Je žaloba na vás, že neodovzdávate riadne «Kreštana». Upomíname vás, že tak robiť je nie radno, práve teraz má výtrasku jeden úradník poštovní v T. pre zľú výsluhu predplatiteľov «Kreštana». Hneď nám odpíšte čo je vo veci, ináč ľudová kancelaria zakročí proti vám tu v Pešti — a my by sme neradi voľakomu zle narobíť.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·20—7·90 kor., peštianska 7·—7·45 kor., z Báčky — kor., banátská 7·20 korún.

Raž: 5·90—6·70 kor.

Jačmeň: na krm 5·60—6·40 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Ovos: 5·20—5·60 kor.

Kukurica: 6·— kor.

Proso: 5·—5·30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24·—	22·80	21·60	20·60	19·60
		6	7	7½	8	
		17·60	14·80	13·60	10·40	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·60 korún.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·—7·25 brnavá 7·—, pestrá 5·—, drobná 8·—8·75, cúdená —. *Hrach:* 10·—12·—, lúpaný 18·—, *Šušovica* horšia 11·—, lepšia 18·—, *Mak:* 23·—24·—, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená ďatelina nová 75·—80·—. Lucerna 64·—66·—, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 54·—54·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 52·—53·—, $\frac{4}{100}$ 46·—46·50, udená dobrá slanina 51·—51·50 po 50 klgr.

Lekvár srbský transito 14·75— po 50 klgr.

Petrolej trojkrižový 47·—, dvojkrižový 42·50 za 100 klgr. netto.

Olaj repcový 75·—76·— za 100 klgr.

Spiritus odanený raffinovaný 116·50—, denaturovaný 37·—39·—.

Remeň: funtovice k. 154—160; tercy prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

Ružencová knižočka. Albána Stolza, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mariacella v Stýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitz. Cena 20 halierov.

Litanie loretské. Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Čas, neodvyslý týždenník venovaný záujmom slovenského národu v Amerike. Ročník III. č. 16. Vychádza každý útorok. Predplatná cena 1 doll.

Od kolísky. Listy kmotrovi o tom, že deti treba za-
včasu vychovávať nábožensky. Najlepší dar pre mlado-
ženíchov. Strán 115. Cena viazaného výtisku bola 35 kr.,
teraz 40 halierov. — Ostatnie po nej uvedené knižky
dostať u Fr. Richarda Osvalda na Teplej (Lenge) p. pošta
Belabánya (Hontmegye). Kto zná Osvaldové spisy pô-
vodne a preklady, ten milerád pohľadá tých pár kraj-
ciarov, aby si z nich čím viac obstaral mohol. Pre rodiny
nieť lepšieho čítania, jako tieto knižky.

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábož-
ného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku
bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre
ľud a školákov lepšej niety.

«Az erdélyi gazdasági egylet könyvkiadó vállalata»
vydal tlačou knižtlačiarne Franklin-Társulat v Peštbudíne
nasledujúce slovenské spisy: **Domáca záhrada.** Napísal
Gustáv Ritter. S obrázkami. Strán 55. Cena 80 halierov. —
O dojenej krave. Napísal Géza Hauer. Strán 30. Cena
60 hal. — **O oraní a sejbe.** Napísal Arpád Hensch.
Strán 38. Cena 50 hal. — **Pestovanie a zužitkovanie
vrby košíkárskej.** Napísal Franc Marc. Str. 30. Cena
50 hal. — **O dochovávaní teliec.** Rozpráva Gazda
Rozumec. Sdeľuje Bela Tormay. Str. 31. Cena 50 hal.
Vrele odporúčame.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do
neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal.

Poriadneho, spoľahlivého učňa hľadá

JÁN VNUK,

kováčsky majster

v Kysuckom Novom Meste (Kiszucz-Ujhely).

OZNAM.

Prepositury novomestkej patriace

==== **mlýny** ====

a síce v **Pobedíme**, v **Bašovciach** a dva
v **Novom Meste n/Váhom** (nitrianská
stolica) dajú sa do predaju. Jak by ale mlýny
v **Pobedíme** a v **Bašovciach** odpredať sa
nemohly, dajú sa len do **árendy**. Ti, ktorí
skutočne vôľu majú mlýny odkúpiť, nech svoje
pisomné **offerty** oddajú u pána

Ludvika Javorku

==== **advokáta** ====

v **Novom Meste n/Váhom.**

Založeno r. 1848.

Založeno r. 1848.

závod Emmanuel Leipniker a Julo.

Budapešť, VII., Károly-körut 15.

Odporúča svoj bohato zásobný sklad na strižný plá-
tenicky, norinbergský a drobný tovar.

Potravným spolkom podáme znížené ceny.

Dielňa na varhany (organy)

Vincenca Mozsného, v Prešporku

(Stefánia út č. 29. vo vlastnom dome).

Odporúča sa ku shotoveniu rozličných kostolných
varhanov dľa najnovšieho sústavu.

Hotové varhany vždy sú k dostaniu.

Opravy za najlavnejšie ceny sa prijímajú a pri
ručení sa vyhotovujú.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

Každoročne objednávate mnoho hospodár-
skych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem,
ktoré Slovákom a kresťanom nezičia. Stroje
sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých
pádach plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **doko-
nalé, solídne a trváce hospodárske
stroje**, — lebo príslovie je: čo je dobré, je
i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísa-
ného a žiada si cenník jeho hospodárskych
strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko.
Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší,
nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseluje, za čo
dobro stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-
bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy,
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom
odstránené.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chufi po jiedle,
boľeniu zubov,
boľeniu zubov,
boľeniu zubov,

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním penazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinnok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na prábu 1 koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Bor eladás.

Zichy Aladár gróf uradalmi pinczében a következő sajáttermésű borok eladók:

- 1898. évi olasz rizling
- 1899. évi olasz rizling
- 1899. évi fehér burgundi
- 1899. évi szilváni
- 1899. évi vajtai fehér
- 1899. évi tramini

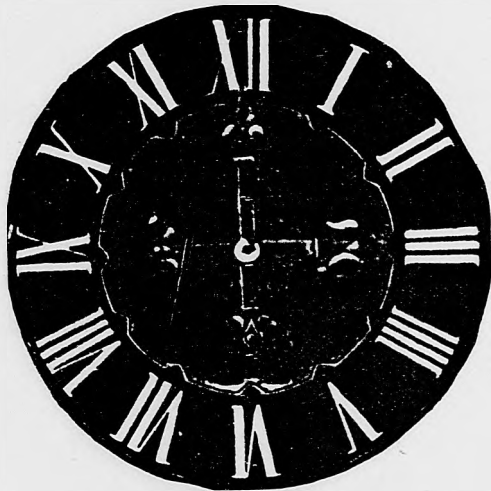
Kívánatra minta és árjegyzék küldetik.

Bővebb fölvilágosítást ad

SCHULLER SÁNDOR

szőlő-kezelő,

Vajta, (Fehérmegeye).

Mám čest' v známosť doniest',
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stát' a ručiť' môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nat'ahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujmam.

V Baňskej-Bystřici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Kathreiner

je opravdivý len v známych
Kathreiner-balíkoch!

▲ tak nikdy v otvorených alebo v takých balíkoch, ktoré na prevedenie rátajú.

✿

Kneippova sladová káva Kathreiner
je ten najchutnejší a jedine zdravý a spolu lacný dodatok k obyčajnej káve.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
s veľkou radosťou a s náležitou chuťou v sto a sto tisíc familiach sa denne pije.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
výborne zastupuje obyčajnú kávu, keď ju lekári zakazujú.

✿